

Videncenter for Svineproduktion

GRUNDLAG FOR BEREGNING AF TILLÆG FOR FRILANDS SMÅGRISE – OKTOBER 2014

NOTAT NR. 1433

Grundlaget beskriver forudsætningerne for at beregne et tillæg for smågrise produceret efter frilandskonceptet og er gældende fra og med uge 42, 2014.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN

UDGIVET: 9. OKTOBER 2014

Dyregruppe: Søer, Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Den beregnede Smågrisenotering for Frilandssmågrise beregnes ud fra det bedste mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S's noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. På baggrund af omkostningerne til at producere en 9 kg smågris, 30 kg smågris og et slagtesvin fra 30 kg til slagtning, for grise produceret efter frilandskonceptet, og tilsvarende for traditionel svineproduktion, beregnes et tillæg til frilandsgrisen ud fra forskellen i omkostninger. Forskellen anvendes som forholdstal til at fordele tillægget for frilandsgrise, som udbetales af Friland A/S.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte, hvilken eller hvilke noteringer, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen, smågriseprisen skal beregnes ud fra.

Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise, som f.eks. halvørner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af salmonella i slagtesvine- og eller sobesætningen.

Sundhedstillæg

- +5 kr. for en SPF+myc-smågris
- +9 kr. for SPF-smågris

Baggrund

Udover den almindelige svinenotering udbetales der smågrisepræmis og diverse specialgrisetillæg, hvis grisen opfylder specielle vægtklasser og kødprocentkrav. De ekstra indtægter skal fordeles mellem smågrise og slagtesvineproducent, og dette gøres ved at opgøre, hvor stor en andel af meromkostningen i forhold til almindelig produktion de to partnere har.

De samlede omkostninger ved at producere et svin er afhængig af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland på 500 søer og 2.000 stipladser til slagtesvin, i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling. Ændringer i noteringen, tillæg, fradrag, foderpriser og produktionsafgifter indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme, via den beregnede smågrisenotering, som foregår hver uge.

Resttillæg for frilandsgrise blev 0 kr./kg i regnskabsåret 2012-2013 ifølge årsberetningen for Friland 2012/2013. Dette resttillæg er gældende fra uge 51, 2013 til uge 50, 2014, hvor et nyt resttillæg for regnskabsåret 2013/2014 vil blive indlagt i grundlaget.

Forudsætninger

Som udgangspunkt anvendes de samme forudsætninger som i den almindelige beregnede smågrisenotering. Der er dog en række forhold, som f.eks. produktivitet, arbejdsforbrug, byggeomkostninger, der adskiller sig fra den almindelige svineproduktion.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen. For smågrise og slagtesvin er daglig tilvækst og foderforbrug standardiseret fra fravæning til 30 kg og fra 30 kg til slagtning.

Tabel 1. Forudsætninger effektivitet friland

Sohold	2010/2011	2011/2012	2012/2013	Gældende
Søer				
Besætninger				6
Søer ialt				3.128
1. lægs %	21	25	25	23
Døde søer %	10	10	10	10
Spildfoderdage/kuld				14,5
Laktationsperiode søer/kuld				33
Kuld/årsso				2,23
Fravænnede grise/kuld				11,03
Fravænnede grise/årsso	23,4	24,0	24,33	24,60
Sofoder pr. årsso*) FEso	1.750	1.775	1.925	1.950
Smågrise				
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	Gældende
Smågrisefoder FEsv (9-30 kg)	1,98	2,00	1,96	2,11
Dgl. tilvækst 9-30 kg, gram/dag				442
Døde smågrise %	3,7	2,9	3,6	3,7
Slagtesvin				
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	Gældende
Besætninger				10
Producerede svin				59.521
Vægt ved indsættelse, kg	30,0	30,0	30	30
Slagtevægt, kg	84,6	84,6	84,8	85,0
FEs pr. kg tilvækst	2,88	2,88	2,94	2,96
Daglig tilvækst 30-slg, gram/dag	920	895	864	894
Kødprocent	59,5	59,5	59,7	59,7
Døde/kasserede slagtesvin %	5,5	5,1	5,0	5,0

*) Inkl. sopolte fra 22 uger ekskl. afgræsning

Noteringer

Nedenstående oplysninger om godkendelsesprocent og slagtevægte indgår i den beregnede notering for Frilandssmågrise.

Tabel 2. Afregningsstatistik Frilandsgrise

Slagtevægte m.m. fra afregningssystemet	2011-2012	2012-2013	Gældende
Slagtesvin, slagtevægt i kg	84,6	84,8	85,0
Søer og gylte, slagtevægt i kg	190	188	185
Godkendte slagtesvin 80-92,9 kg, %	71,0 %	72,5	72,5
Godkendte slagtesvin 77-77,9 kg, %	5,7 %	5,5	4,8

Beregning af smågrisetillægget

Frilandsgrisetillæg findes i to vægtklasser, hvor den laveste vægtklasse giver 0,9 kr. pr. kg mindre afregning end bedste vægtklasse. Tillægget til smågrisene er beregnet ved forskellige tillæg til

noteringen for godkendte grise i basisvægten 80-92,9 kg slagtevægt. Der henvises til appendiks for at se denne tabel.

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Arbejdsforbruget er fastsat til:

12,8 timer pr. årsso indtil fravæning

0,12 time pr. smågris 9-30 kg (6,73 min.)

0,30 time pr. slagtesvin (18 min.)

Arbejdslønnen er baseret på lønftaleforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Foderpriser

Smågrisefoder er 1 øre/FESv dyrere pga. specielle foderkrav ved Friland i forhold til konventionel. Alle øvrige blandinger forudsættes at kunne handles til samme priser som i konventionel.

Tablet 3. Diverse stykomkostninger, stykpriser eller forbrug pr. enhed specielt for Friland

	2010/2011	2011/2012	2012/2013	Gældende
Jordleje sohold kr./ha	4.000	4.000	4.000	4.000
Jordleje omkostning pr. årsso	160	160	160	160
Energiforbrug pr. årsso, kWh	150	150	150	150
Energiforbrug pr. smågris, kWh	9	9	9	9
Energiforbrug pr. slagtesvin, kWh	14	14	14	14
Halmpris pr. kg	0,50	0,55	0,50	0,5
Udkørsel af gylle, kr./pr. m ³	20	20	16	16

Halmforbrug tager højde for typen og fordelingen af stalde, som p.t. benyttes for friland. Der regnes med 0,5 kg halm pr. kg tilvækst i uisolerede bygninger og 0,25 kg halm pr. kg tilvækst i isolerede bygninger. Da de fleste smågrisehalde er uisolerede, blev resultatet 0,45 og 0,37 kg halm pr. kg tilvækst for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproduktionen.

Tabel 4. Diverse stykomkostninger fra den beregnede notering*

	2010/2011	2011/2012	2012/2013	Gældende
Løn i pris pr. time	165	165	170	170
Rådgivning og veterinære udgifter pr. årssø indtil fravæning	385	410	410	380
Rådgivning og veterinære udgifter pr. smågris indtil 30 kg	5	5	4	3
Rådgivning og veterinære udgifter pr. slagtesvin	6	6	6	6

*) For disse omkostningstyper henvises til [Grundlaget for Den beregnede Smågrisenotering](#)

Stipladspriser

Etableringsomkostning i soholdet og smågrise- slagtesvinestalde er pristalsreguleret med ca. 2 procent i forhold til 2013 priser og er vist i tabel 5.

Fællesfaciliteter som kontor og fodercentral indgår ikke direkte i byggeprisen.

Tabel 5. Stipladspriser benyttet og afskrivningstider

Byggepriser	2011-2012	2012-2013	Gældende
Stalde til søer kr. årssø, se eksempel på investering	11.300 kr.	11.540	11.770
Smågrise kr. pr. stiplads indtil 30 kg	2.125 kr.	2.120	2.160
Slagtesvinestalde kr.pr. stiplads fra 30 kg	3.990 kr.	4.230	4.310
Afskrivningsperiode, bygninger	25 år	25 år	25 år
Afskrivningsperiode, inventar, hytter	10 år	10 år	10 år
Afskrivningsperiode, inventar smågrise og slagtesvin	12,5 år	12,5 år	12,5 år
Råbygningens andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	70 %	70 %	70 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, smågrise/slagtesvin	30 %	30 %	30 %
Gennemsnitlig betalt rente	3,6 %	3,9 %	3,9 %

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gylle. Vedligehold beregnes som 0,6 procent af nyprisen på en råbygning og 3 procent af nypris på inventaret.

Tabel 6. Eksempel på etableringsomkostning for Friland sohold, 500 årssøer, forudsat markbrug ved siden af.

	Enheder	Pris pr. enhed	I alt, 1000 kr.
Farehytter	160	9.000	1.440
Drægtighedsstald	372	8.240	3.065
Hegn	1	309.000	309
Vogne	1	154.500	155
4-hjuls motorcykel	1	51.500	52
Traktor m. frontlæsser	1	257.500	258
Foder + vand	1	515.000	515
Prisregulering fra 2013/2014			92
Investering i alt, kr.			5.885

Beregning af smågrisetillægget

Den ugentligt beregnede notering sørger for, at foderprisændringer automatisk indregnes i smågriseprisen, men ikke i selve frilandsgristillægget.

Pris for en 9 kg frilandsgris = 7 kg smågrise notering + 7-9 kg regulering*2 kg + tillæg.

Merbetalingen ved frilandsgriseproduktion fordeles i forhold til de meromkostninger, der er ved produktionen i forhold almindelige svineproduktion. Sammenligning af produktionsomkostninger ved konventionel produktion og frilandsproduktion i et nyt anlæg baseres på nulpunktsomkostning ved 9 kg, 30 kg og slagting for begge typer produktion og er baseret på et årsgennemsnit. Den samlede meromkostning i forhold til konventionel steg fra 223 kr. /frilandsgris til 232 kr./frilandsgris. Fordi fremgangen i soholdet er mindre ved Friland end i konventionel øges andelen af meromkostningen ved 30 kg fra 49,3 % til 55,2 %.

Tabel 7: Meromkostning og fordeling 2013/2014 ved et markedstillæg på 3,7 kr. pr. kg i (80-92,9 kg)

	Friland	Alm	Difference	% af meromk.
9 kg	353	266	87	37,5
30 kg	538	410	128	55,2
30 kg slgt.	674	570	104	44,8
Samlede omkostninger	1212	980	232	

Ved et markedstillæg på 3,7 kr. pr. kg i bedste vægtklasse bliver det gennemsnitlige tillæg for alle slagtesvin på 239 kr. /slagtesvin, men fra dette skal der fratrækkes ca. 7 kr./slagtesvin pga. lavere kødprocentafregning i forhold til konventionel. Der er i alt 232 kr./frilandsgris til at fordele ud fra meromkostningsfordelingen beskrevet i tabel 7.

Table 8. Tillæg/fordeling beregnet ved et markedstillæg på 3,7 kr. pr. kg for godkendte grise mellem 80-92,9 slagtevægt

	% andel af merudbetaling	Andel i kr. ved givent markedstillæg
9 kg	37,5 %	87,11
Ved 30 kg, smågriseproducent	55,2 %	128,16
30 kg- slgt.	44,8 %	104,13
Merværdi til udbetaling i alt, kr./frilandsgris		232,30

Køber og sælger må selv finde en passende afregning for smågrise, der er orner og halvørner, idet de afregnes til den normale notering minus 2 kr. og uden tillæg. Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg. Der bør maksimalt være 5 procent, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

84,6 kg slagtevægt × fradrag ved ikke-godkendelse × den gennemsnitlige godkendelsesprocent.

F.eks. 84,6 kg × kr. 3,04 = 257 kr. pr. gris med farvede hårsække.

Derudover bør der korrigeres for sundhed:

- +5 kr. for en SPF+myc-smågris
- +9 kr. for SPF-smågris

Appendiks

Udvalget for den beregnede notering for Frilands smågrise

- Bo Bejer, Krusåvej 11, 6240 Løgumkloster, tlf.: 7474 3583, 2342 4213, bobastian@mail.dk
Ca. 500 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgrise
- Torben Langer, Ringkøbingvej 2 B, 7500 Holstebro, tlf.: 9740 6126, 2016 6126, ktlanger@dlgmail.dk
Ca. 400 søer på Friland smågrise sælges under koncept Frilandsgris
- Torben Pedersen, Enghavevej 41, 7361 Ejstrupholm, tlf.: 7577 3021, 2196 6915, enghave@mvb.net
Produktion af ca. 3.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris
- Kenn Jensen, Bjørslevvej 11, 6920 Trolldhede, tlf.: 9719 4195, 4058 4195, gk-jensen@fibermail.dk
Produktion af ca. 17.000 slagtesvin under koncept Frilandsgris. Cirka 17.000 alm. konventionelle på anden ejendom
- Jens Peter Nannerup, Friland A/S, direkte, tlf.: 8919 2762, mobil 4015 9831, jpna@friland.dk
- Konsulent Tove Serup, Videncentret for Landbrug, Agro Food Park 15, 8200 Århus N, tlf.: 8740 5000, tos@vfl.dk
Michael Groes Christiansen, Videncenter for Svineproduktion, Landbrug & Fødevarer, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf.: 3339 4438 / 2086 2869, mgc@lf.dk

Smågrise kg vægt	Frilandsgrise tillæg pr. kg til noteringen (80-92,9 kg slg.); gældende fra uge 42, 2014														
	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4
9	70	72	75	77	80	82	85	87	90	92	95	97	99	102	104
10	71	74	76	79	82	84	87	89	92	94	97	99	102	104	107
11	73	76	78	81	83	86	88	91	94	96	99	101	104	106	109
12	75	77	80	82	85	88	90	93	96	98	101	103	106	109	111
13	76	79	82	84	87	90	92	95	98	100	103	106	108	111	114
14	78	80	83	86	89	91	94	97	100	102	105	108	111	113	116
15	79	82	85	88	90	93	96	99	102	104	107	110	113	116	118
16	81	84	87	89	92	95	98	101	104	106	109	112	115	118	121
17	82	85	88	91	94	97	100	103	106	109	111	114	117	120	123
18	84	87	90	93	96	99	102	105	108	111	114	117	120	122	125
19	86	89	92	95	98	101	104	107	110	113	116	119	122	125	128
20	87	90	93	96	99	102	106	109	112	115	118	121	124	127	130
21	89	92	95	98	101	104	107	111	114	117	120	123	126	129	132
22	90	93	97	100	103	106	109	113	116	119	122	125	128	132	135
23	92	95	98	102	105	108	111	114	118	121	124	127	131	134	137
24	93	97	100	103	107	110	113	116	120	123	126	130	133	136	139
25	95	98	102	105	108	112	115	118	122	125	128	132	135	138	142
26	97	100	103	107	110	114	117	120	124	127	131	134	137	141	144
27	98	102	105	108	112	115	119	122	126	129	133	136	140	143	147
28	100	103	107	110	114	117	121	124	128	131	135	138	142	145	149
29	101	105	108	112	115	119	123	126	130	133	137	140	144	148	151
30	103	106	110	114	117	121	125	128	132	135	139	143	146	150	154
31	104	108	111	115	119	122	126	130	133	137	141	144	148	152	155
32	105	109	113	116	120	124	128	131	135	139	142	146	150	154	157
33	107	110	114	118	122	125	129	133	137	140	144	148	152	155	159
34	108	112	115	119	123	127	131	134	138	142	146	150	153	157	161
35	109	113	117	121	124	128	132	136	140	144	148	151	155	159	163
36	110	114	118	122	126	130	134	138	142	145	149	153	157	161	165
37	112	116	120	123	127	131	135	139	143	147	151	155	159	163	167
38	113	117	121	125	129	133	137	141	145	149	153	157	161	165	169
39	114	118	122	126	130	134	138	142	146	150	154	158	162	166	171
40	115	119	124	128	132	136	140	144	148	152	156	160	164	168	172
41	117	121	125	129	133	137	141	145	150	154	158	162	166	170	174
42	118	122	126	130	135	139	143	147	151	155	160	164	168	172	176
43	119	123	128	132	136	140	144	149	153	157	161	165	170	174	178
44	120	125	129	133	137	142	146	150	154	159	163	167	171	176	180
45	122	126	130	135	139	143	148	152	156	160	165	169	173	178	182
46	123	127	132	136	140	145	149	153	158	162	166	171	175	179	184
47	124	129	133	137	142	146	151	155	159	164	168	172	177	181	186
48	126	130	134	139	143	148	152	157	161	165	170	174	179	183	188
49	127	131	136	140	145	149	154	158	163	167	172	176	180	185	189
50	128	133	137	142	146	151	155	160	164	169	173	178	182	187	191

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.